

סקירה

ריכוז נתונים לקראת יום המאבק באלימות כלפי נשים

רצח נשים
אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן
אלימות במשפחה בעת משבר הקורונה

תוכן העניינים

1.....	תמצית	1
3.....	מבוא	3
3.....	1. רצח נשים	3
7.....	1.1 מוכרות לשירותי הרווחה ולמשטרה טרם הרצח	7
11.....	2. עבירות בין בני זוג	11
12.....	3. אלימות כלפי נשים מצד בני זוג בשנים 2018–2019	12
16.....	3.1 פילוח תיקים לפי סטטוס טיפול	16
17.....	3.2 עבריינות חוזרת	17
18.....	4. הפרת צווי הגנה	18
19.....	5. אלימות בין בני זוג בתקופת הקורונה	19
20.....	5.1 פניות לשירותי הרווחה	20
22.....	5.2 תיקי משטרה בשל אלימות במשפחה שנפתחו בחודשים מרץ–אוגוסט 2020	22

תרשימים

- תרשים 1: מקרי רצח נשים ומהם מקרים שבהם בן הזוג הוא החשוד, לפי קבוצת האוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת, 2018–2020.....4
- תרשים 2: רצח נשים לפי טיב הזיקה בין החשוד לקורבן, ולפי קבוצת אוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת, 2018–2019.....6
- תרשים 3: רצח נשים לפי קבוצת אוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת ולפי טיב הזיקה בין החשוד לקורבן, 2018–2019.....7
- תרשים 4: שיעור מקרי רצח נשים שבהם הוגשה תלונה קודמת בנושא אלימות במשפחה, לפי קבוצת האוכלוסייה של הקורבן והזיקה שלה לחשוד, 2018–2019.....8
- תרשים 5: עבירות בין בני זוג ועבירות אלימות גופנית ואיומים בין בני זוג, 2015–2019.....12
- תרשים 6: תיקי אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן וסוגי העבירות בהם, 2018–2019.....13
- תרשים 7: התפלגות תיקי משטרה על אלימות כלפי יהודיות ולא-יהודיות, 2018–2019.....14
- תרשים 8: שיעור עבירות נבחרות מכלל עבירות האלימות כלפי יהודיות ולא-יהודיות, 2018–2019.....14
- תרשים 9: התפלגות תיקים במשטרה על אלימות כלפי יהודיות עולות או ותיקות, 2018–2019.....15
- תרשים 10: שיעור עבירות נבחרות מתוך כלל עבירות האלימות כלפי יהודיות, ותיקות ועולות, 2018–2019.....15
- תרשים 11: תיקי אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן שנפתחו בשנים 2018–2019, לפי סטטוס טיפול.....16
- תרשים 12: חשודים בעבירות אלימות כלפי בת זוגם לפי מספר תיקי האלימות הקודמים כלפי בת זוג, שנפתחו בעשר השנים שקדמו לפתיחת התיק הנוכחי, 2019.....18
- תרשים 13: הפרת צווי הגנה, לפי מגדר, 2018–2019.....19
- תרשים 14: פניות למוקד 118 בנושא אלימות במשפחה במהלך תקופת הקורונה (מרץ–ספטמבר 2020) ובתקופה המקבילה אשתקד (מרץ–ספטמבר 2019).....20
- תרשים 15: מספר פניות חודשי למוקד 118 בנושא אלימות בין בני זוג במהלך תקופת הקורונה (מרץ–ספטמבר 2020) ובתקופה המקבילה אשתקד (מרץ–ספטמבר 2019).....21
- תרשים 16: תיקי עבירות אלימות בין בני זוג במהלך תקופת הקורונה (מרץ–אוגוסט 2020) ובתקופה המקבילה אשתקד (מרץ–אוגוסט 2019)*.....23

תמצית

מסמך זה נכתב בעבור הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בראשות חבר הכנסת עודד פורר, לקראת היום הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים. במסמך נדונים שלושה נושאים עיקריים: רצח נשים, אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן ואלימות במשפחה במהלך הקורונה. להלן עיקרי המסמך:

רצח נשים

- לפי נתוני משטרת ישראל, בשנים 2018–2020 (עד 8 בנובמבר) היו **69 מקרי רצח של נשים** (מדור נפגע עבירה במשטרת ישראל כולל בנתון זה את כל המקרים שבהם נשים מתו בנסיבות החשודות כפליליות). **ב-24 מהמקרים (35%) החשוד ברצח היה בן זוגה של האישה.**
- רוב הנרצחות (58%) היו לא-יהודיות.** שיעור הלא-יהודיות בקרב מי שנרצחו על פי החשד על ידי בן זוגן היה אומנם קטן משמעותית (33%), אך עדיין גדול משיעורן באוכלוסייה.
- שיעור העולות בקרב הנרצחות על ידי בן זוגן על פי החשד (33%) גם הוא גבוה משיעורן באוכלוסייה.** על פי נתוני משרד הרווחה, שיעור הנשים יוצאות אתיופיה בקרב הנרצחות על ידי בן זוגן גבוה במיוחד בהשוואה לשיעורן באוכלוסייה: שלוש נשים יוצאות אתיופיה נרצחו על ידי בן זוגן בשנים 2018–2020 (13% ממי שנרצחו על ידי בן זוגן, על פי החשד).
- בשנים 2018–2019, כ-30% ממעשי הרצח של נשים בוצעו על ידי בן זוגן, ושיעור דומה של מעשי הרצח בוצעו על ידי קרוב משפחה אחר. 40% ממעשי הרצח נעשו על ידי זר או טרם נמצא חשוד במעשה. **ברוב מוחלט ממעשי הרצח שבוצעו על ידי זר או שטרם פוענחו, הנרצחת אינה יהודייה, ורוב מקרי הרצח של נשים לא-יהודיות בוצעו על ידי זר או טרם פוענחו.**
- כמחצית מהנשים שנרצחו על ידי בן משפחתן היו מוכרות לשירותי הרווחה,** אם כי לא בהכרח בשל אלימות במשפחה או בתקופה הסמוכה לרצח. **כשליש מהנשים שנרצחו הגישו בעבר תלונה למשטרה על אלימות מצד בן זוגן,** אם כי לא בהכרח סמוך לרצח. לשישה חשודים ברצח נשים בשנים 2018–2020 היו הרשעות קודמות בעבירות אלימות.
- לפני כרבע ממקרי הרצח שבוצעו על ידי זר או שלא פוענחו הוגשו תלונות על אלימות במשפחה.**
- תלונות קודמות למשטרה טרם הרצח בלטו במיוחד בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית, בקרב כלל הנרצחות הלא-יהודיות ובפרט במקרים של רוצח זר או רצח שלא פוענח:** ב-73% מהמקרים שבהם הוגשה תלונה קודמת, הקורבן הייתה לא-יהודייה. בכל חמשת מקרי הרצח שלא פוענחו, או שבוצעו על ידי אדם זר, שהוגשה בהם תלונה על אלימות במשפחה טרם הרצח, הקורבן הייתה לא-יהודייה.
- הוועדה הבין-משרדית לבחינת רצח נשים על ידי בני זוגן בוחנת את תהליכי ההתערבות והטיפול שננקטו טרם רצח של נשים על ידי בני זוגן, כדי להפיק לקחים לשם מניעת מקרים דומים בעתיד. הוועדה אינה מוסמכת לדון במקרי רצח נשים שלא על ידי בן זוגן. נוכח זאת, **נראה כי אין גורם שלטוני אחד אשר בוחן בשיטתיות את כלל מקרי רצח הנשים שיש חשד שבוצעו על רקע מגדרי,** או אפילו את כלל מקרי הרצח

במשפחה. לפני שנים אחדות כבר גובשה הצעה להרחבת המנדט של הוועדה כך שיש לכלול גם רצח על ידי בני משפחה אחרים, אך הצעה זו טרם קודמה.

אלימות כלפי נשים מצד בני זוג:

- **בשנים 2018-2019 נפתחו כ-30,000 תיקי משטרה על עבירות אלימות כלפי נשים מצד בני זוג.** בתיקים אלה נרשמו קרוב ל-50,000 עבירות, כ-35% מהן היו עבירות אלימות גופנית.
- **שיעורי התיקים שנפתחו בגין עבירות אלימות כלפי נשים לא-יהודיות (23% מכלל התיקים) וכלפי עולות (27% מהתיקים שבהם הקורבן הייתה יהודייה) גבוהים משיעורן של קבוצות אלו בכלל האוכלוסייה הרלוונטית; כמו כן, בתיקים שנפתחו בגין אלימות כלפי נשים מקבוצות אלו נרשמו, יחסית, יותר עבירות אלימות גופנית (43% אצל לא-יהודיות ו-37% אצל עולות, אל מול 32% בכלל היהודיות ו-30% בקרב היהודיות הוותיקות).**
- **75% מ-30,000 תיקי האלימות כלפי בת זוג נסגרו – רובם המוחלט (78%) בגלל היעדר ראיות. החלטה שיפוטית התקבלה בכעשירית מהתיקים שנפתחו – רובם המוחלט (89%) הסתיימו בהרשעה.**
- **לכמחצית מהחשודים שנפתח נגדם תיק בגין עבירות אלימות כלפי בנות זוגם בשנת 2019, נפתח לפחות תיק אחד נוסף בגין עבירות אלימות כלפי בת זוג בעשר השנים האחרונות.**
- **קרוב ל-600 תיקים נפתחו בכל אחת מהשנים 2018 ו-2019, בגין הפרה של צווי הגנה שהוצאו על ידי בית המשפט להגנה על נשים.**

אלימות במשפחה בתקופת הקורונה:

- **בתקופת הקורונה מספר הפניות למוקד המצוקה הארצי של משרד הרווחה (קו 118), בשל כל סוגי האלימות במשפחה, עלה ביותר מפי-שניים. העלייה הגדולה ביותר הייתה במספר הפניות בנושא אלימות בין בני זוג, שעלה ביותר מפי-ארבעה. הגידול הניכר ביותר במספר הפניות התרחש בתחילת המשבר (מרץ-מאי 2020). לאחר מכן מספר הפניות החודשי פחת בהדרגה, אך הוא נותר גבוה ביחס לנתוני השנה הקודמת.**
- **בדיקה מדגמית שנערכה במשרד הרווחה העלתה כי מספר הפניות למרכזים לטיפול באלימות משפחה עלה ב-25%-30% בתקופת הקורונה. העלייה הגדולה ביותר הייתה בהפניות שמקורן במשטרה.**
- **בתקופת הקורונה חלה עלייה של 13% במספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין עבירות אלימות בין בני זוג; עלייה של 9% נרשמה בעבירות אלימות גופנית; עלייה של 17% בעבירות איומים; ועלייה של 13% בעבירות מין בתוך המשפחה; העלייה במספר עבירות האלימות בין בני זוג בולטת במיוחד על רקע העובדה שבחמש השנים האחרונות חל גידול שנתי מתון בלבד במספר עבירות האלימות בין בני זוג, גידול שאינו חורג במידה ניכרת בשיעור גידול האוכלוסין באותן שנים.**

מבוא

במסמך מוצגים נתונים על רצח נשים, ובכלל זה רצח על ידי בן זוג, רצח שבוצע על ידי בני משפחה אחרים ורצח על ידי אדם זר, כמו גם מקרים שבהם זהות הרוצח אינה ידועה. נוסף על כך, המסמך כולל נתונים על כלל העבירות בין בני זוג; נתונים על עבירות אלימות כלפי נשים מצד בני זוג; נתונים על עבירות אלימות בין בני זוג בתקופת הקורונה.

ככלל, השימוש של משטרת ישראל במונח "בני זוג" בהקשר של עבירות אלימות במשפחה, כולל גם בני זוג שאינם נשואים, בני זוג המתגוררים בצוותא או בנפרד, בני זוג שנפרדו או התגרשו, בני זוג מאותו מין וכל רקע זוגי אחר.¹

עיקר הנתונים שבמסמך הם נתוני משטרת ישראל ולצידם מובאים גם נתונים שהועברו ממשד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: משרד הרווחה). המסמך כולל נתונים בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה; בהקשר זה יצוין, שמשטרת ישראל אינה מספקת נתונים מובחנים על האוכלוסייה הערבית אך מאפשרת פילוח של הנתונים ל"יהודים" ו"לא-יהודים". המשטרה מסווגת כיהודים גם את מי שדתם אינה ידועה – רובם חסרי דת שעלו ממדינות ברית המועצות לשעבר. באוכלוסיית הלא-יהודים נכללים מוסלמים, דרוזים, צ'רקסים, ערבים נוצרים ונוצרים שאינם ערבים.² בנתוני המשטרה גם אין הבחנה בין עולים על פי ארץ המוצא שלהם.

1. רצח נשים

מדור נפגעי עבירה אוסף נתונים על מקרי המתה של נשים תחת הכותרת "רצח נשים". בהתאם לכך, הנתונים שיובאו להלן ויכוננו "רצח" אינם מוגבלים למקרים שבהם חשוד הורשע בביצוע עבירת רצח, אלא לכלל המקרים שבהם אישה מתה בנסיבות המעלות חשש לפלילים.³

בנתוני המשטרה יש התייחסות לכלל מקרי הרצח של נשים בחלוקה לשלוש קטגוריות: רצח על ידי בן זוגה של האישה; רצח על ידי קרוב משפחה אחר; רצח על ידי זר או מקרים שטרם פוענחו. בהקשר זה, מהמשטרה נמסר כי בנתונים שהועברו לידינו המקרים של חשד לרצח על ידי קרוב משפחה שאינו בן זוג, אינם מקוטלגים כרצח על ידי קרוב משפחה עד לאחר שמוגש כתב אישום כנגד החשוד. מטבע הדברים יש לכך השפעה בעיקר על תיקים שנפתחו לאחרונה ועודם בחקירה טרם הגשת כתב אישום.⁴ נוכח זאת, פילוח מקרי הרצח לפי טיב הזיקה בין החשוד לבין הקורבן ייעשה על נתוני השנים 2018–2019 בלבד (ללא נתוני 2020).

¹ משטרת ישראל, נוהל אח"מ 300.12.226: הטיפול המשטרתי בעבירות אלמ"ב, 1 בפברואר 2014.

² עירן נהון, יועץ בכיר לשר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הודעת טקסט, 11 בנובמבר 2020.

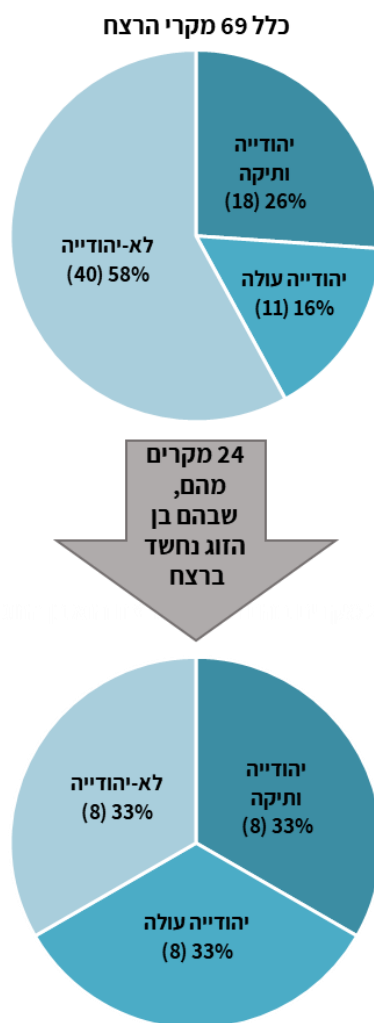
³ רס"ב זוהרה עטיה, עוזרת ראש חוליית אלימות במשפחה, חטיבת החקירות, משטרת ישראל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 בנובמבר 2020.

⁴ שם.

על פי נתוני המשטרה, בשנים 2018–2020, נרצחו 69 נשים, 22 מהן בשנת 2020 (עד 8 בנובמבר). ב-24 מקרים, ש-11 מהם היו בשנת 2020, החשוד ברצח הוא בן הזוג של האישה. להלן מוצגים כלל נתוני הרצח והנתונים בדבר מעשי רצח שעל פי החשד בוצעו על ידי בן הזוג, בפילוח לפי קבוצת האוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת.

תרשים 1: מקרי רצח נשים ומהם מקרים שבהם בן הזוג הוא החשוד, לפי קבוצת האוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת, 2018–2020⁵

לפי נתוני המשטרה,
מתחילת 2018 ועד 8
בנובמבר 2020
נרצחו בישראל 69
נשים; ב-24 מהם
החשוד ברצח הוא בן
הזוג של האישה

מהנתונים אפשר ללמוד כי:

- ב-24 מתוך 69 מקרי רצח הנשים בשנים 2018–2020 (35%) בן זוגה של הנרצחת חשוד ברצח.⁶

⁵ שם.

⁶ שני שלישים מהזוגות (16) היו נשואים במועד הרצח; כ-30% (7) היו בני זוג לא נשואים; זוג אחד היה גרוש.

- בקרב היהודיות הוותיקות שיעור המקרים שבהם בן הזוג חשוד ברצח הוא 44%; בקרב העולות – 73%; בקרב הלא-יהודיות רק ב-18% מ-40 מקרי הרצח החשוד בביצוע הרצח הוא בן הזוג.
- יהודיות ותיקות היו כרבע מכלל הנרצחות ושליש הנרצחות במקרים שבהם בן הזוג חשוד ברצח – נמוך במידה ניכרת משיעורן באוכלוסייה.
- עולות (שעלו לארץ לאחר 1989⁷) היו 16% מכלל הנרצחות – פחות משיעורן באוכלוסייה, אשר ב-2017 היה 20% (מכלל הנשים שגילן יותר מ-20).⁸ במקרים שבהם בן הזוג חשוד ברצח, עולות היו שלישי הנרצחות – יותר משיעורן באוכלוסייה.
- בכלל מקרי הרצח של נשים, רוב הנרצחות היו לא-יהודיות – 58%. שיעור זה גדול הרבה יותר משיעור הנשים הלא-יהודיות באוכלוסייה – 19% (מקרב הנשים שגילן יותר מ-18);⁹ גם שיעור הנרצחות הלא-יהודיות מהנרצחות על ידי בן זוגן (33%) גדול משיעורן באוכלוסייה.

יצוין, כי על פי נתוני הוועדה הבין-משרדית לבדיקת רצח נשים בידי בני זוגן, שפעילותה מרוכזת על ידי משרד הרווחה, שלוש מבין הנשים שנרצחו על ידי בן הזוג בשנים 2018–2020 (עד סוף אוקטובר) היו יוצאות אתיופיה – 13% מכלל הנרצחות על ידי בן זוגן.¹⁰ שיעור זה גדול במידה ניכרת משיעורן של הנשים יוצאות אתיופיה באוכלוסייה – פחות מ-2% מכלל הנשים שגילן יותר מ-20 (נכון לשנת 2018).¹¹

להלן מוצגת התפלגות מקרי רצח הנשים בפילוח לפי טיב הזיקה בין החשוד לבין הקורבן: בן זוג, קרוב משפחה אחר, מקרי רצח על ידי זר או כאלו שלא פוענחו (אין בידינו נתונים המאפשרים להבחין בין מקרים לא מפוענחים לבין רצח על ידי זר), ולפי קבוצת האוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת. כאמור, מקרים של חשד לרצח על ידי קרוב משפחה שאינו בן זוג אינם מקוטלגים ככאלו עד לאחר שמוגש כתב אישום כנגד החשוד. קביעת הזיקה בין הקורבן ובין החשוד (ועצם קיומו של חשוד ידוע) עשויה להשתנות בהתאם להתפתחות החקירה. על כן, ככל שחקירות

⁷ עולות שעלו לארץ לפני 1989 נכללו תחת היהודיות הוותיקות.

⁸ עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, [לוח 2.3](#), אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין וגיל, 15 בספטמבר 2018; הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אוכלוסיית העולות משנת 1990 + לפי גיל בחומשות. מבוא בתוך: נורית יכימוביץ-כהן, [אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים: ריכוז נתוני המשטרה לשנים 2016–2017](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בנובמבר 2018.

⁹ עיבוד של נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2020, [לוח 2.3](#), אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין וגיל, 15 בספטמבר 2020.

¹⁰ איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער בקהילה, משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 2 בנובמבר 2020.

¹¹ עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2019, [לוח 2.3](#): אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין וגיל, 26 בספטמבר 2019; האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל – לקט נתונים לרגל חג הסיגד, [תרשים 2: האוכלוסייה ממוצא אתיופי לפי גיל ומין](#), [סוף 2018, מספרים מוחלטים](#), 24 נובמבר 2019.

על פי נתוני משרד הרווחה, בשנים 2018–2020 נרצחו שלוש נשים יוצאות אתיופיה – 13% מכלל הנרצחות על ידי בן זוגן – שיעור גדול במידה ניכרת משיעור יוצאות אתיופיה באוכלוסייה

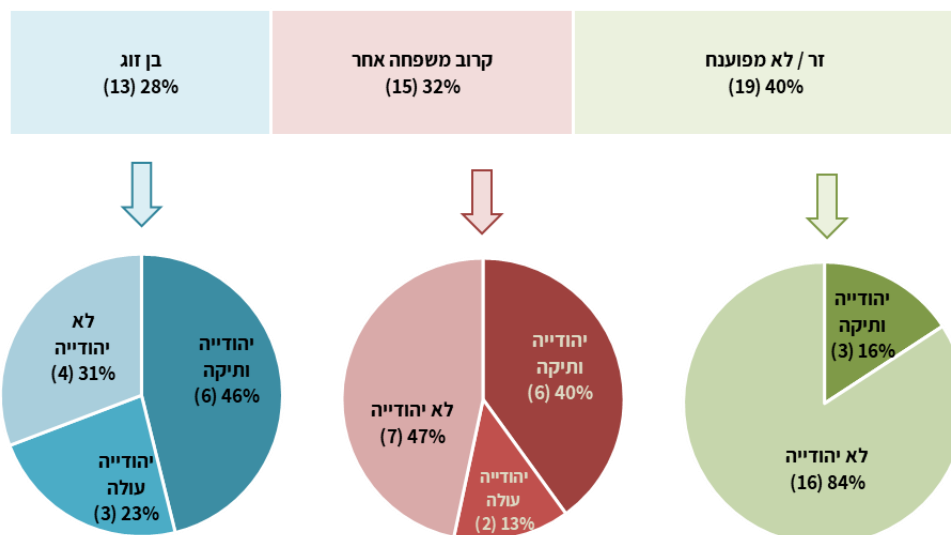
מתקדמות, מספר המקרים שבהם בן משפחה נחשד ברצח עשוי להשתנות ולהשפיע על שיעור הנשים מכל קבוצת אוכלוסייה בכל קטגוריה. לדוגמה, לפי נתוני המשטרה, בשנת 2020 (עד 8 בנובמבר, כאמור) היו 8 מקרי רצח של נשים לא-יהודיות, שבהם החשוד ברצח הוא זר או מקרים שטרם פוענחו, לעומת מקרה רצח אחד של אישה לא-יהודייה על ידי בן זוג ומקרה רצח אחד נוסף על ידי קרוב משפחה אחר. אם וכאשר יפוענחו חלק ממקרי הרצח, ייתכן כי חלקן היחסי של הנשים הלא-יהודיות בקרב מי שנרצחו על ידי בן משפחה יגדל, ובהתאם – חלקן היחסי של הנשים מקבוצות האוכלוסייה האחרות יקטן.

מסיבה זו, הנתונים שלהלן כוללים 47 מקרי רצח, שהתרחשו בשנים 2018–2019, אך אינם כוללים מקרי רצח שהתרחשו בשנת 2020, היות שסביר יותר להניח שלפחות חלק מתיקים אלו עודם נמצאים בחקירה וטרם הוגש כתב אישום בגינם.

הנתונים מובאים כשני תרשימים שונים המבהירים את הסוגיה כל אחד מזווית אחרת: בתרשים הראשון (תרשים 2 שלהלן) הדגש הוא על שיעורה של כל קבוצת אוכלוסייה בתוך כל קטגורית זיקה; בתרשים השני (תרשים 3 שלהלן) הדגש הוא על השיעור של כל קטגורית זיקה בתוך כל קבוצת אוכלוסייה.

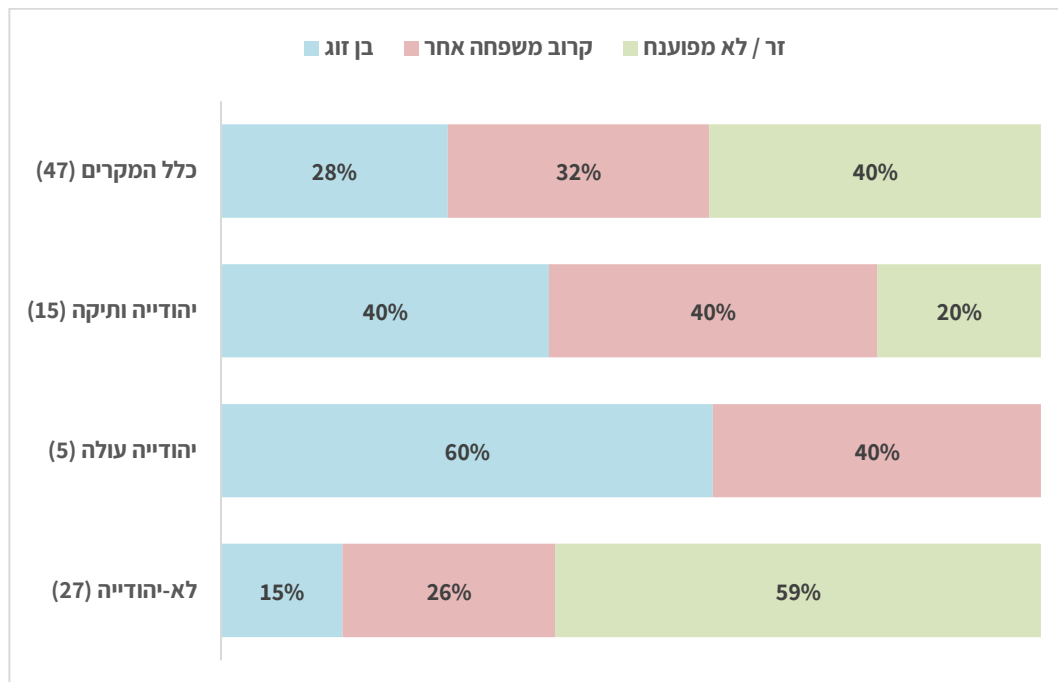
תרשים 2: רצח נשים לפי טיב הזיקה בין החשוד לקורבן, ולפי קבוצת אוכלוסייה שאליה השתייכה הנרצחת, 2018–2019

סך הכול: 47 מקרי רצח

כ-30% ממקרי הרצח של נשים בוצעו על ידי בן זוג, ושיעור דומה מהרציחות בוצעו על ידי קרוב משפחה אחר. 40% ממקרי הרצח בוצעו על ידי זר או שטרם נמצא חשוד במעשה. ברוב מוחלט ממקרי הרצח שבוצעו על ידי זר או שטרם פוענחו, הנרצחת אינה יהודייה, ורוב מקרי הרצח של נשים לא-יהודיות נמצאות בסטטוס זה.

תרשים 3: רצח נשים לפי קבוצת אוכלוסייה השתייכה הנרצחת ולפי טיב הזיקה בין החשוד לקורבן, 2018–2019

מן הנתונים המובאים בתרשימים אפשר ללמוד כי כ-30% ממקרי הרצח של נשים בשנים 2018–2019 בוצעו על ידי בן זוג, ושיעור דומה בוצעו על ידי קרוב משפחה אחר. 40% ממקרי הרצח בוצעו על ידי זר או שטרם נמצא חשוד במעשה.

נראה, כי בקרב האוכלוסייה היהודית (ותיקות ועולות) בדרך כלל החשוד ברצח הוא בן הזוג או קרוב משפחה אחר. בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית, יש דומיננטיות יחסית למעשי רצח שהחשוד בביצוען הוא קרוב משפחה שאינו בן הזוג, ובולטות ניכרת למעשי רצח שהחשוד בביצוען זר או שהרצח טרם פוענח. נוכח זאת ובהנחה שמספר התיקים שלא פוענחו אינו מבוטל, אפשר לשער, כאמור לעיל, שאילו היו מופענחים חלק מהמקרים היו עשויים להיכלל בקטגוריות אחרות ולהשפיע על החלוקה בין קבוצות האוכלוסייה בתוך כל קטגוריה.

1.1 מוכרות לשירותי הרווחה ולמשטרה טרם הרצח

ממשרד הרווחה נמסר כי כמחצית הנשים שנרצחו על ידי בן משפחתן היו מוכרות לשירותי הרווחה, אם כי ברוב המקרים הקשר עם שירותי הרווחה לא היה בתקופה סמוכה לרצח או על רקע של אירוע אלימות במשפחה.¹² תשובת המשרד לא כללה נתונים מספריים בעניין זה.

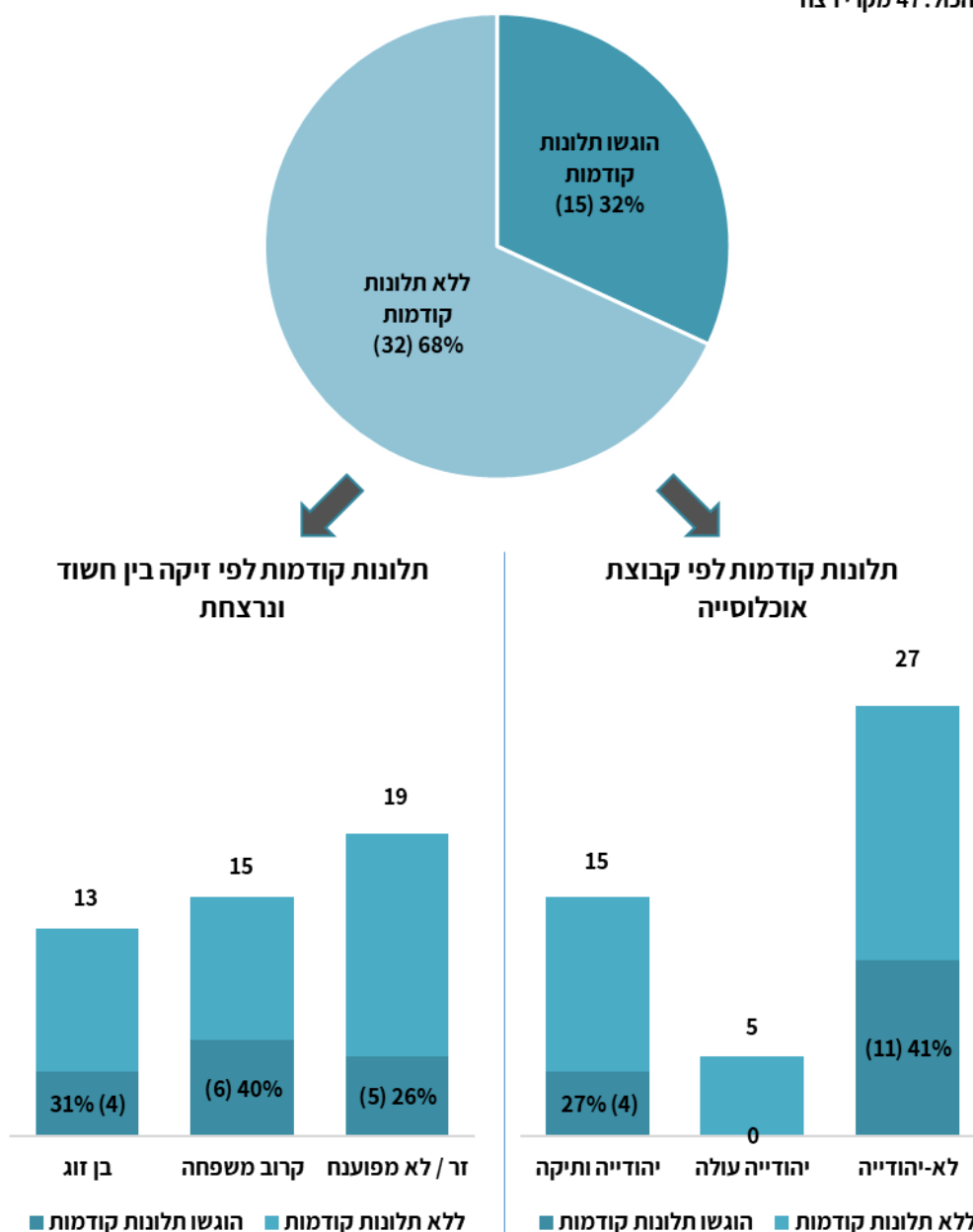
כמחצית הנשים שנרצחו על ידי בן משפחתן היו מוכרות לשירותי הרווחה, אם כי לא בהכרח על רקע של אלימות במשפחה או בתקופה הסמוכה לרצח

¹² איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער בקהילה, משרד העבודה והשירותים החברתיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 2 בנובמבר 2020.

משטרת ישראל העבירה לידינו נתונים בדבר מספר מקרי הרצח שבהם הוגשה תלונה קודמת בגין עבירות אלימות במשפחה, וכן פילוח של המקרים שבהם היו תלונות קודמות, לפי הזיקה בין הקורבן והחשוד ולפי קבוצת האוכלוסייה שאליה השתייכה הקורבן.¹³ כאמור, היות שסביר להניח שיש שיעור ניכר יותר ממקרי הרצח שקרו בשנת 2020 שעודם מצויים בחקירה, בתרשים להלן מוצגים נתוני השנים 2018-2019.

תרשים 4: שיעור מקרי רצח נשים שבהם הוגשה תלונה קודמת בנושא אלימות במשפחה, לפי קבוצת האוכלוסייה של הקורבן והזיקה שלה לחשוד, 2018-2019

סך הכול: 47 מקרי רצח

כשליש מהנשים שנרצחו הגישו בעבר תלונה על אלימות מצד בן זוגן, אם כי לא בהכרח בסמוך לרצח. לשישה חשודים ברצח נשים בשנים 2018-2020 היו הרשעות קודמות בעבירות אלימות במשפחה

בכרבע ממקרי הרצח שלא פוענחו, או שבוצעו על ידי אדם זר, הוגשה תלונה על אלימות במשפחה טרם הרצח

¹³ רס"ב זוהרה עטיה, עוזרת ראש חוליית אלימות במשפחה, חטיבת החקירות, משטרת ישראל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 בנובמבר 2020.

- ב-15 מקרים מכלל 47 מקרי רצח הנשים שנבחנו (32%) הוגשה תלונה בגין עבירות אלימות במשפחה קודם לרצח.
- ביותר מרבע ממקרי הרצח של נשים יהודיות ותיקות, הוגשה תלונה בגין אלימות במשפחה בעבר. בחמשת מקרי הרצח של עולות לא הוגשו תלונות למשטרה טרם הרצח.
- בכ-40% ממקרי הרצח של נשים לא-יהודיות, הוגשה תלונה על אלימות בעבר.
- בהתמקד במקרי הרצח שבוצעו על ידי בן הזוג, שיעור המקרים שבהם הוגשה תלונה על אלימות טרם הרצח היה דומה לשיעור בכלל מקרי הרצח – 31%.
- ב-40% ממקרי הרצח שבוצעו על ידי בן משפחה שאינו בן זוגה של הנרצחת, קדמה לרצח הגשת תלונה על אלימות במשפחה.
- **בכרבע ממקרי הרצח שלא פוענחו, או שבוצעו על ידי אדם זר, הוגשה תלונה על אלימות במשפחה טרם הרצח.**

עוד ראוי לשים לב לכך שמבין 15 מקרי הרצח שבהם הוגשו תלונות קודמת, ב-11 מקרים (73%) הקורבן הייתה לא-יהודייה.

נוסף על כך, בכל חמשת מקרי הרצח שלא פוענחו, או שבוצעו על ידי אדם זר, ושהוגשה בהם תלונה על אלימות במשפחה טרם הרצח, הקורבן הייתה לא-יהודייה. בארבעה מתוך ששת מקרי הרצח שבוצעו על ידי בן משפחה שאינו בן הזוג, והוגשה בהם תלונה קודמת, הקורבן הייתה לא-יהודייה.

יצוין, כי עד מועד שליפת הנתונים נרשמו בשנת 2020 שמונה מקרי רצח על ידי זר או מעשי רצח שטרם פוענחו. בכולם הנרצחת הייתה לא-יהודייה ובארבעה מהם נרשמו תלונות קודמות. תלונות קודמות הוגשו גם בשני מקרי רצח נוספים: באחד מהם החשוד הוא בן הזוג ובאחר קרוב משפחה אחר; בשני המקרים הקורבן אינה יהודייה.

במשטרת ישראל ביקשו להבהיר כי במונח "תלונות קודמות" עשויות להיכלל גם תלונות שהוגשו זמן רב לפני הרצח ואפילו שנים לפניו.

נוסף על נתוני התלונות הקודמות נציין כי **לשישה חשודים ברצח נשים בשנים 2018-2020 היו הרשעות קודמות בעבירות אלימות במשפחה**. בהקשר זה נציין, כי מנתונים המובאים בהמשך אפשר לראות שיעורי עבריינות חוזרת גבוהים בקרב חשודים בעבירות אלימות כלפי בת זוג: קרוב למחצית מן החשודים בעבירות אלימות כלפי בת הזוג בשנת 2019 היו כאלה שנפתח להם לפחות תיק אחד נוסף בגין אלימות כלפי בת זוג בעשר השנים שקדמו לפתיחת התיק הנוכחי. נוסף על כך, בכל אחת מהשנים 2018 ו-2019 נפתחו קרוב ל-600 תיקים בגין הפרת צו הגנה, שהוצא בעבור אישה על רקע של אלימות במשפחה.

ב-73% מהמקרים שבהם הוגשה תלונה קודמת, הקורבן הייתה לא-יהודייה. בכל חמשת מקרי הרצח שלא פוענחו, או שבוצעו על ידי אדם זר, ושהוגשה בהם תלונה על אלימות במשפחה טרם הרצח, הקורבן הייתה לא-יהודייה

רצח נשים על רקע מגדרי (Femicide) והוועדה הבין-משרדית לבדיקת רצח נשים בידי בני

זוג

רצח אישה על רקע מגדרי (Femicide) מוגדר כרצח של אישה בגין היותה אישה, קרי רצח של אישה המבוצע על רקע המאפיינים המגדריים המשותפים לנשים. הגישה הפמיניסטית לרצח נשים על רקע מגדרי רואה אותו כקשור למונח הפטריארכיה, כלומר לחלוקת הכוחות הלא-שוויונית בין גברים ונשים בחברה. על פי גישה זו, אלימות היא לעיתים קרובות כלי לשימור השליטה של גברים על נשים, ורצח הוא מקרה קיצוני של אלימות שכזו. כיום, אין בנמצא הגדרה אחידה מוסכמת של המונח ומדינות שונות עשויות לכלול תחתיו מקרי רצח שונים. בדוח שהוציא האו"ם בשנת 2019 מתואר האופן שבו מדינות שונות מקטלגות מקרי רצח של נשים, תוך הבחנה בין שלוש קטגוריות: רצח נשים; רצח נשים על ידי בן זוג או קרוב משפחה אחר; רצח על רקע מגדרי. מהדוח אפשר ללמוד שלמרות השמות הזהים, ההגדרות של הקטגוריות משתנות ממדינה למדינה. כך למשל, יש מדינות שבהן היו מקרי רצח על ידי בן זוג או בן משפחה שלא סווגו כרצח על רקע מגדרי, ומנגד מדינות אחרות שבהן היו מקרי רצח על רקע מגדרי, שלא בוצעו על ידי בן זוג או קרוב משפחה אחר.¹⁴

בהובלת משרד הרווחה, בישראל פועלת ועדה בין-משרדית לבדיקת רצח נשים בידי בני זוג. הוועדה מתכנסת לאחר מקרי רצח של נשים בידי בני זוג, כדי ללמוד על תהליכי ההתערבות והטיפול שננקטו טרם הרצח, ובניסיון להפיק לקחים ולשפר תהליכי עבודה לשם מניעת מקרים דומים בעתיד. הוועדה מוסמכת לדון רק במקרים של נשים שנרצחו על ידי בן זוג. בשנים 2018–2020 הועברו לידי הוועדה פרטים ראשוניים בדבר 55 מקרי רצח נשים שבוצעו, על פי החשד, על ידי קרוב משפחה; הוועדה דנה ב-24 מקרים מהם, שבהם החשוד ברצח היה בן זוגה של הקורבן. הצעת נוהל המבקשת להרחיב את אוכלוסיית היעד של הוועדה גובשה כבר בשנת 2017. הצעת הנוהל מבקשת להרחיב את המנדט של הוועדה, כך שהיא תוכל לעסוק גם ברצח של נשים על ידי קרובי משפחה שאינם בני הזוג של הנרצחת, במקרים שבהם האישה הנרצחת הייתה חסרת מעמד חוקי בישראל או במקרים של גברים שהיו בקשר חד-מיני ונרצחו בידי בני זוגם. **ההצעה להרחבת סמכות הוועדה אינה כוללת מקרים של רצח נשים על ידי אדם זר, או שזהות הרוצח בהם אינה ידועה.** עקב קשיים משפטיים – ההצעה טרם אושרה.¹⁵

ממשרד הרווחה נמסר, כי במקרי רצח רבים שבהם החשד הראשוני הוא שהרצח בוצע על ידי קרוב משפחה (שאינו בן הזוג) המשטרה אינה מצליחה לאסוף ראיות מספקות לבסס את החשד הראשוני בדבר זהות החשוד והם מסתיימים ללא הגשת כתב אישום או הרשעה. בהקשר זה נזכיר, כי נתוני המשטרה שהוצגו לעיל מעידים על כך שבחלק לא מבוטל ממקרי הרצח שבוצעו על ידי זר, או על ידי עבריין לא ידוע, היו תלונות קודמות על עבירות אלימות במשפחה (הגם שלא בהכרח בתקופה שסמוכה לרצח).

¹⁴ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), [Global Study on Homicide: Gender-related killing of women and girls](#), 2019, p. 23–25.

¹⁵ איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער בקהילה, משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 12 בנובמבר 2020; משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, השרות לטיפול והגנה במצבי טראומה ומשבר: סיכום פעילות לשנת 2019, הועבר בדוא"ל, 10 בנובמבר 2020.

היות שהמנדט של הוועדה הבין-משרדית לבחינת רצח נשים על ידי בני זוגן אינו כולל רצח נשים על ידי בני משפחה אחרים, או על ידי זר, נראה כי אין גורם שלטוני אחד אשר בוחן בשיטתיות את כלל מקרי רצח הנשים שיש חשד שבוצעו על רקע מגדרי – או אפילו את כלל מקרי הרצח במשפחה – ומתכלל את המענה המדינתי למקרים אלו. בחינה שיטתית שכזו, גם במקרים שבהם הראיות הקיימות בתיק אינן מאפשרות קיום הליך משפטי או השגת הרשעה, תאפשר דיון מקיף, שעשוי לאפשר הבנה מעמיקה יותר של הסיבות לרצח על רקע מגדרי ולסייע במניעת הישנותו.

נזכיר, כי על פי נתוני המשטרה רק ב-35% ממקרי רצח הנשים בשנים 2018–2020 החשוד בביצוע המעשה הוא בן הזוג. עוד נזכיר כי שיעור זה אינו זהה בכלל קבוצות האוכלוסייה: בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית, שבה מתרחשים מרבית מקרי רצח הנשים, רק ב-15% ממקרי הרצח החשוד הוא בן הזוג. כך, רובם המכריע של מקרי הרצח שבהם הקורבן אינה יהודייה אינם נדונים בשיטתיות ובאופן ממוסד בניסיון להפיק לקחים לשם מניעת מקרים דומים בעתיד.

2. עבירות בין בני זוג

לפי נתוני השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל, בכל אחת מהשנים 2018 ו-2019 נפתחו כ-23,000 תיקי משטרה על עבירות בין בני זוג.¹⁶ **תיקים אלו כוללים מקרים שבהם החשוד היה גבר, תיקים שבהם החשודה הייתה אישה ותיקים שבהם נרשמו תלונות הדדיות (משמע כוללים הן חשוד גבר והן חשודה אישה).** בשנת 2019 נפתחו כ-19,500 תיקים עם חשוד גבר (84% מהתיקים) וכ-7,200 תיקים עם חשודה אישה (31% מהתיקים). חיבור מספרי התיקים עם חשוד גבר ותיקים עם חשודה אישה גבוה ממספר התיקים בפועל, היות שיש, כאמור, תיקים שבהם הוגשו תלונות הדדיות.¹⁷

נדגיש, כי תיקים שנסגרים עקב חוסר אשמה הופכים במערכת המחשוב המשטרית לתיקים שאינם פליליים, ומוחרגים מהסטטיסטיקה. סביר אפוא להניח שמספר התיקים שנפתחו בפועל גדול מהמספר שהוצג לעיל, אך אין ביכולתנו לומר באיזה שיעור.¹⁸ מנתוני העבר נראה כי תיקים מעטים בלבד נסגרים בעילה של חוסר אשמה.¹⁹

תיקי העבירות המוצגים להלן כוללים עבירות נוספות על עבירות אלימות, למשל עבירות מרמה ורכוש, ובכל תיק עשויות להירשם כמה עבירות. בתרשים שלהלן מוצג מספר תיקי העבירות בין בני זוג שנפתחו בחמש השנים האחרונות, ובהם מספר עבירות האלימות הגופנית והאיומים ומספר עבירות האלימות הגופנית בלבד.

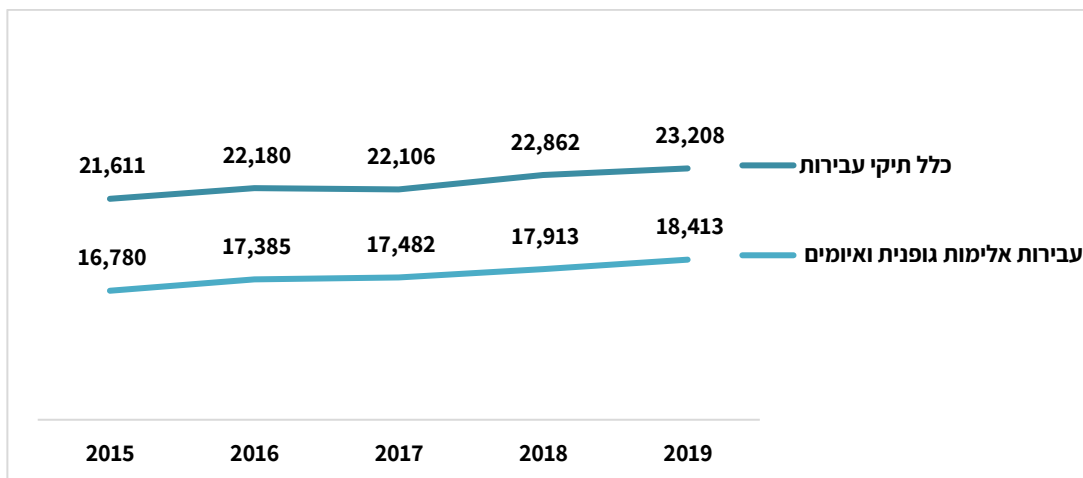
¹⁶ לרבות בני זוג שאינם נשואים, המתגוררים בצוותא או בנפרד, בני זוג שנפרדו או התגרשו, בני זוג מאותו מין או כל רקע זוגי אחר.

¹⁷ משטרת ישראל, [השנתון הסטטיסטי 2019](#), אפריל 2020, עמ' 42.

¹⁸ בקשתינו לקבל את מספר התיקים שנסגרו בעילת חוסר אשמה לא נענתה.

¹⁹ נורית יכימוביץ-כהן, [אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים: ריכוז נתוני המשטרה לשנים 2016–2017](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בנובמבר 2018, עמ' 3.

בכל אחת מהשנים
2018 ו-2019 נפתחו
כ-23,000 תיקים
במשטרה על עבירות
בין בני זוג (כולל
עבירות נוספות על
עבירות אלימות)

תרשים 5: עבירות בין בני זוג ועבירות אלימות גופנית ואיומים בין בני זוג, 2015–2019²⁰

בחמש השנים האחרונות חל גידול מתון במספר תיקי העבירות בין בני זוג וכן במספר עבירות האלימות והאיומים. הגידול דומה לגידול האוכלוסין השנתי הממוצע בשנים אלו

בנתונים המוצגים בתרשים אפשר לראות כי לאורך השנים חל גידול מתון במספר תיקי העבירות בין בני זוג, וכן שהיה גידול במספר עבירות האלימות והאיומים, בשיעור שנתי ממוצע של כ-2%, גידול הדומה לגידול האוכלוסין השנתי הממוצע בשנים אלו.²¹

כאמור, מסמך זה נכתב לרגל יום המאבק באלימות כלפי נשים ועל כן הוא ממוקד בתיקי אלימות בין בני זוג שבהם הייתה קורבן אישה. לצורך מסמך זה תיקי אלימות בין בני זוג הוגדרו כתיקים שבהם נרשמה לפחות עבירה אחת המשתייכת לאחת מקבוצות הסיווג הללו: עבירות כנגד חיי אדם (כגון רצח וניסיון רצח), עבירות כנגד גוף האדם (כגון חבלה גופנית ותקיפה), עבירות מין ועבירות איומים.

3. אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן בשנים 2018–2019²²

בכל אחת מהשנים 2018 ו-2019 נפתחו כ-15,000 תיקים במשטרה על עבירות אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן. בכל תיק משטרתי עשויות להירשם כמה עבירות. להלן מוצג פילוח סוגי העבירות בתיקים שנפתחו בשנים אלו.

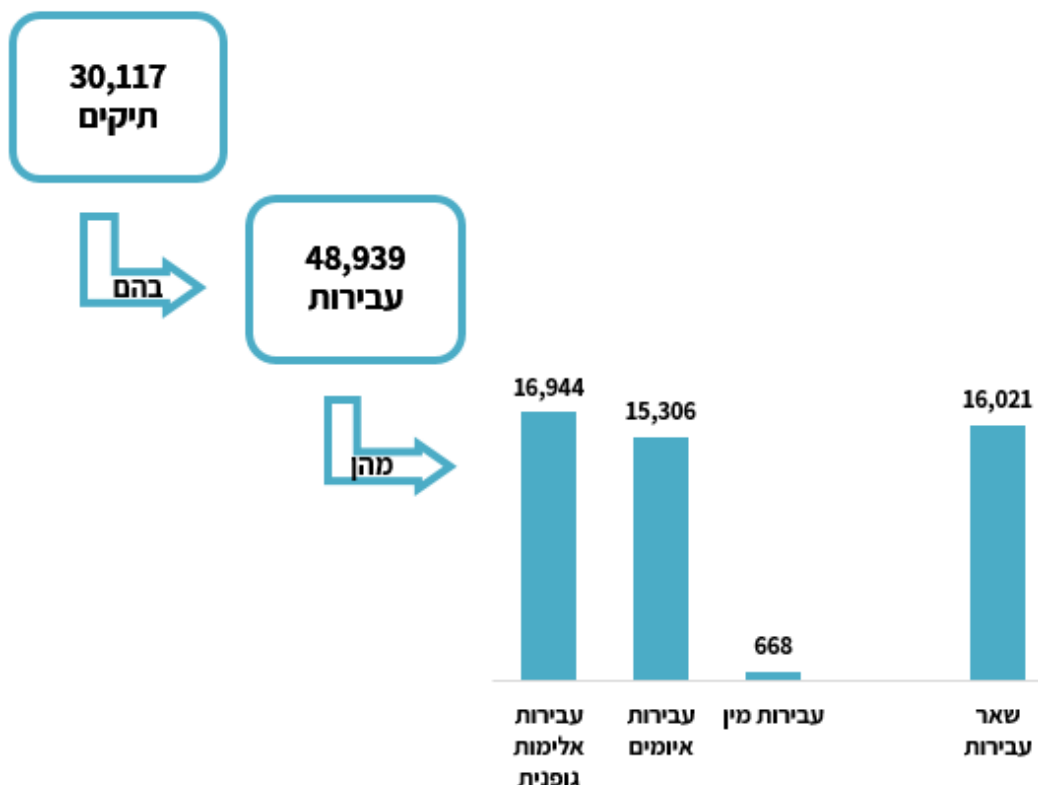
²⁰ משטרת ישראל, [השנתון הסטטיסטי 2019](#), אפריל 2020, עמ' 41–42.

²¹ עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2020, [לוח 2.3, אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין וגיל](#), 15 בספטמבר 2020; שנתון סטטיסטי לישראל 2016, [לוח 2.3, אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין וגיל](#), 1 בספטמבר 2016.

²² המידע מבוסס על עיבוד נתונים שהופקו באגף תכנון וארגון במשטרת ישראל (אם לא צוין אחרת). גל יונה, רכזת לשכת השר לביטחון פנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 27 באוקטובר 2020.

תרשים 6: תיקי אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן וסוגי העבירות בהם, 2018–2019

בכל אחת מהשנים 2018 ו-2019 נפתחו כ-15,000 תיקי משטרה על עבירות אלימות כלפי נשים מצד בני זוגן. בתיקים אלו נרשמו קרוב ל-50,000 עבירות, כ-35% מהן היו עבירות אלימות גופנית

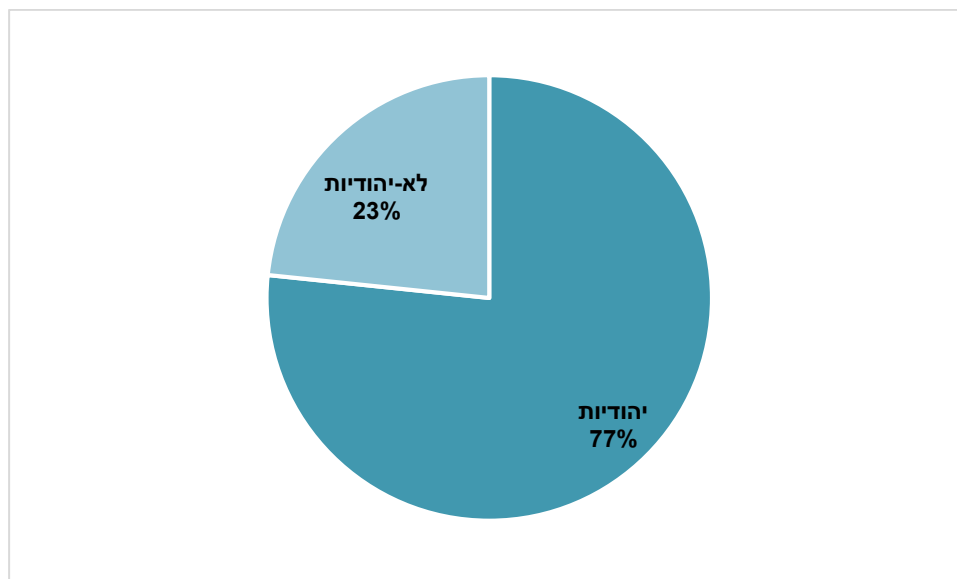

בכ-30,000 התיקים שנפתחו במהלך השנים 2018–2019 רשומות כ-49,000 עבירות; כשני שלישים מהן הן עבירות אלימות גופנית ואיומים: 35% עבירות אלימות גופנית, 31% עבירות איומים ו-1% עבירות מין. שאר העבירות הן, כפי הנראה, עבירות נלוות לעבירות האלימות, שהבולטות שבהן הן גרימת נזק לרכוש, פגיעה בפרטיות, הפרת הסדר הציבורי ועבירות מתחום נחלת משפט (לדוגמה, הפרעה למעצר).

נבחן את נתוני האלימות כלפי נשים מצד בני זוגן בפילוח לפי קבוצת האוכלוסייה שאליה משתייכת האישה. כאמור, משטרת ישראל לא מספקת נתונים מובחנים על האוכלוסייה הערבית, אך מאפשרת פילוח של הנתונים ל"יהודים" ול"לא-יהודים" (בפועל, רוב הנכללים בקטגוריית האוכלוסייה הלא-יהודית הם ערבים). נוסף על כך, מוצגים נתונים בפילוח בין יהודיות וותיקות ויהודיות עולות (נשים שעלו לישראל אחרי 1989).

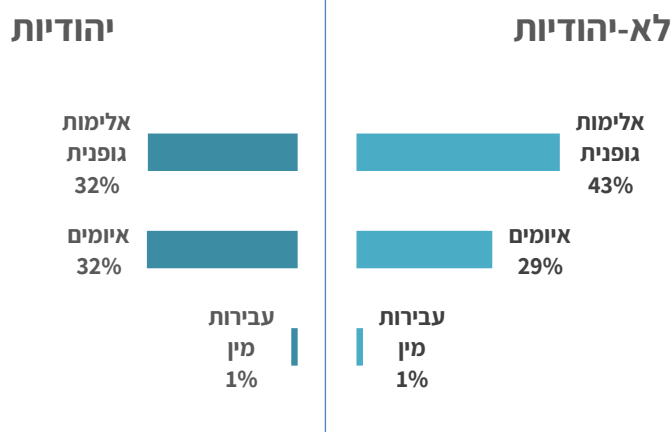
תרשים 7: התפלגות תיקי משטרה על אלימות כלפי יהודיות ולא-יהודיות, 2018–2019

בכ-23% מתיקי האלימות כלפי בת זוג הקורבן אינה יהודייה – שיעור גדול משיעורן של נשים לא-יהודיות באוכלוסייה

פילוח נתוני העבירות לפי השתייכות דתית מלמד כי **בכ-23% מתיקי האלימות כלפי בת זוג (כ-7,000 תיקים) הקורבן אינה יהודייה**. שיעור זה גדול משיעור הנשים הלא-יהודיות בקרב כלל הנשים בנות 18 ומעלה באוכלוסייה (כ-19%, כאמור).

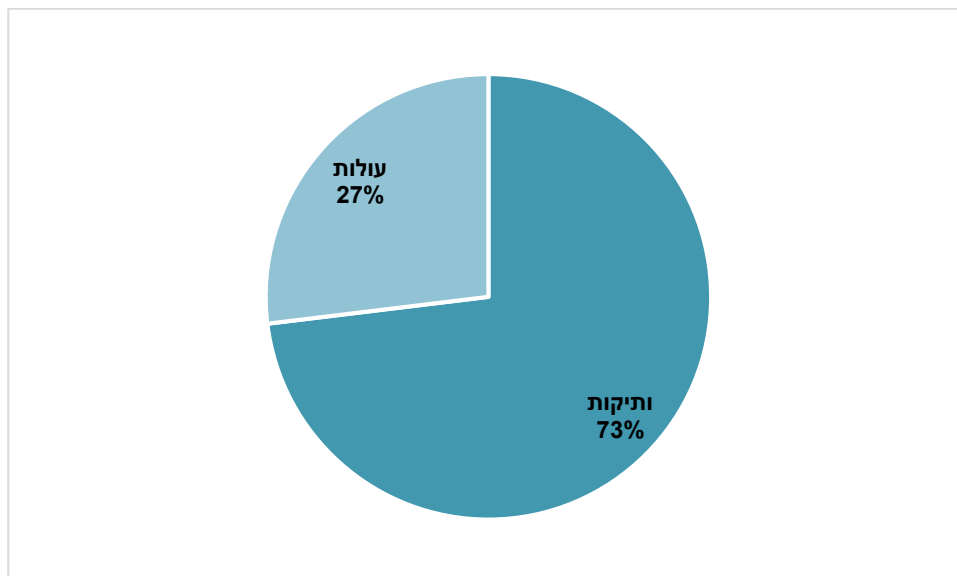
תרשים 8: שיעור עבירות נבחרות מכלל עבירות האלימות כלפי יהודיות ולא-יהודיות, 2018–2019

בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית, חלקן של עבירות האלימות הגופנית בכלל עבירות האלימות גבוה מזה שבאוכלוסייה היהודית

בעוד שבקרב היהודיות שיעור עבירות האלימות הגופנית דומה לשיעור עבירות האיומים (כשליש מסך עבירות האלימות בכל קבוצת עבירות), בקרב הלא-יהודיות חלקן של עבירות האלימות הגופנית גדול יותר (43% מסך העבירות לעומת 29% שהן עבירות האיומים).

תרשים 9: התפלגות תיקים במשטרה על אלימות כלפי יהודיות עולות או ותיקות, 2019–2018

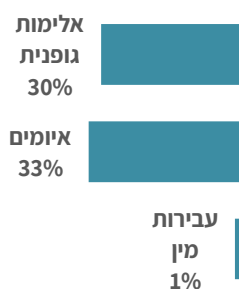

בכ-27% מתיקי האלימות כלפי בת זוג יהודייה הקורבן הייתה עולה – שיעור גדול משיעורן של העולות באוכלוסייה היהודית

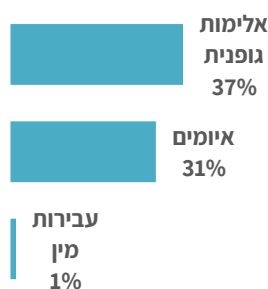
בכ-27% מתיקי האלימות כלפי בת זוג שבהם הקורבן הייתה יהודייה (כ-6,000 תיקים), היא עלתה לישראל אחרי 1989.²³ שיעור זה גדול במעט משיעור העולות מכלל היהודיות, אשר בשנת 2017 היה 24% (מקרב הנשים היהודיות שגילן יותר מ-20).²⁴

תרשים 10: שיעור עבירות נבחרות מתוך כלל עבירות האלימות כלפי יהודיות, ותיקות ועולות, 2019–2018

ותיקות

עולות

בקרב העולות, חלקן של עבירות האלימות הגופנית מכלל עבירות האלימות גבוה מזה שבקרב הנשים היהודיות הוותיקות

²³ נתון זה כולל 166 עולות לגביהן מצוין כי אינן יהודיות.

²⁴ עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2018, [לוח 2.3](#), אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין וגיל, 15 בספטמבר 2020; הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אוכלוסיית העולות משנת 1990 + לפי גיל בחומשות. מבוא בתוך: נורית יכימוביץ-כהן, אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים: ריכוז נתוני המשטרה לשנים 2016–2017, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בנובמבר 2018.

בעוד שבקרב היהודיות הוותיקות שיעור עבירות האלימות הגופנית (שהן כ-30% מסך העבירות) נמוך במעט משיעור עבירות האיומים (שליש מסך העבירות), בקרב העולות שיעור העבירות הפיזיות (37%) גדול משיעור עבירות האיומים (31% מסך העבירות).

3.1 פילוח תיקים לפי סטטוס טיפול

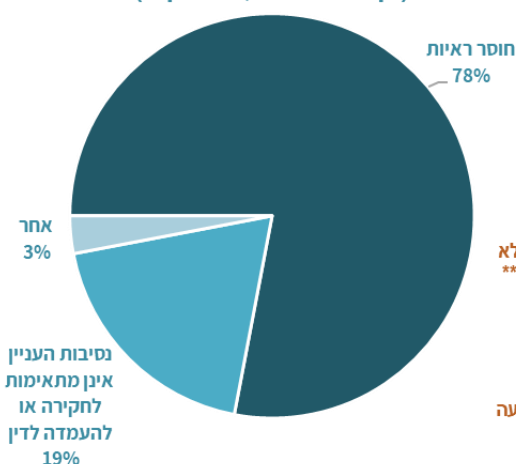
להלן מוצג פילוח של כ-30,000 תיקי האלימות כלפי בת זוג שנפתחו בשנים 2018–2019 על פי סטטוס הטיפול בהם: התיק נסגר (כולל תיקים בתהליך סגירה); התיק עבר לטיפול פרקליטות המדינה או יחידת התביעות המשטרית, להמשך הליך משפטי; ניתנה בתיק החלטה שיפוטית; התיק עודנו בחקירה או בשלב ביניים בין סטטוסים.

נוסף על כך, מוצג פילוח התיקים שנסגרו, לפי עילות הסגירה (כאמור, תיקים שנסגרו עקב חוסר אשמה הוצאו מהסטיסטיקה והמשטרה לא העבירה נתונים בקשר אליהם) ופילוח התיקים שניתנה בהם החלטה שיפוטית לפי סוג ההחלטה שהתקבלה.

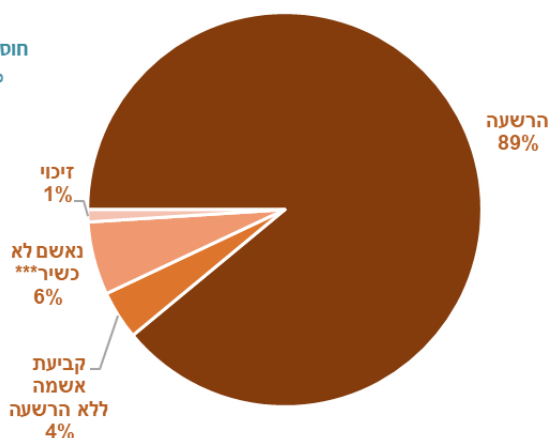
תרשים 11: תיקי אלימות כלפי נשים מצד בני זוג שנפתחו בשנים 2018–2019, לפי סטטוס טיפול

פילוח תיקים שנסגרו לפי עילת סגירה (סך הכול: 22,482 תיקים)

תיקים עם החלטה שיפוטית לפי סוג ההחלטה (סך הכול: 3,364 תיקים)

* תיקים סגורים – כולל כ-400 תיקים הנמצאים בתהליך סגירה
 ** תיקים בהליך משפטי – תיקים שהועברו לפרקליטות או למחלקת התביעות במשטרה
 *** נאשם לא כשיר – הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין או שאינו בר עונשין

75% מתיקי האלימות כלפי בת זוג נסגרו; רובם המוחלט בגלל היעדר ראיות

החלטה שיפוטית התקבלה בכעשירית מן התיקים שנפתחו; רובם המוחלט הסתיימו בהרשעה

בתרשים אפשר לראות את הממצאים האלה:

- 75% מהתיקים שנפתחו בגין עבירות אלימות כלפי בת זוג בשנים 2018–2019 נסגרו (אין בידינו נתונים מקבילים על עבירות אחרות);
- בכמעט 80% מהתיקים שנסגרו עילת הסגירה הייתה: "עקב חוסר ראיות".
- כחמישית מהתיקים שנסגרו, עילת הסגירה הייתה שנסיבות העניין נמצאו ככאלו שאינן מתאימות לפתיחה בחקירה או להעמדה לדין. על פי סעיפים 59 ו-62(א) [לחוק סדר הדין הפלילי \[נוסח משולב\]](#), [התשמ"ב-1982](#) עשויה להתקבל החלטה שלא לפתוח בחקירה או שלא להעמיד לדין גם אם יש חשד סביר לביצוע העבירה, או שנמצאו ראיות מספקות לאישום, בהתבסס, למשל, על שיקולים הקשורים למידת חומרת העבירה ונסיבות ביצועה, על הנסיבות האישיות של החשוד, ועל נסיבות הקשורות בנפגע העבירה.²⁵
- במעט יותר מעשירית מהתיקים שנפתחו באותן שנים נתקבלה החלטה שיפוטית, ובכמעט 90% מהם הסתיים התיק בהרשעה; ההליך המשפטי הסתיים בזיכוי רק באחוז אחד מהתיקים שנתקבלה בהם החלטה שיפוטית.

בפילוח נתונים אלו לפי קבוצות אוכלוסייה אפשר לראות כמה דברים:

- במקרי אלימות כלפי נשים לא-יהודיות, וכן במקרי אלימות כלפי נשים עולות, שיעור התיקים שנסגרו – 71% – נמוך מעט מהשיעור המקביל במקרי אלימות כלפי נשים יהודיות ותיקות – 78%.
- באוכלוסייה הלא-יהודית, חוסר ראיות הוא עילה בולטת במיוחד לסגירת התיק – ב-89% מהתיקים שנסגרו, עילת הסגירה הייתה חוסר ראיות (ורק 9% נסגרו בגין נסיבות שאינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין).
- לסעיף העבירה עשויה להיות השפעה על תוצאת ההליך הפלילי, וכן, כאמור לעיל, התפלגות סעיפי העבירה בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית ואוכלוסיית העולים הייתה שונה מהתפלגות בכלל האוכלוסייה.

3.2 עבריינות חוזרת²⁶

בפרק זה מובאים נתונים המעידים על היקף העבריינות החוזרת בקרב החשודים בעבירות אלימות כלפי בנות זוגם. בכ-15,000 התיקים שנפתחו בשנת 2019 בגין עבירות אלימות כלפי נשים זוהו 12,751 חשודים. בתרשים שלהלן מוצג פילוח של חשודים אלה לפי מספר התיקים

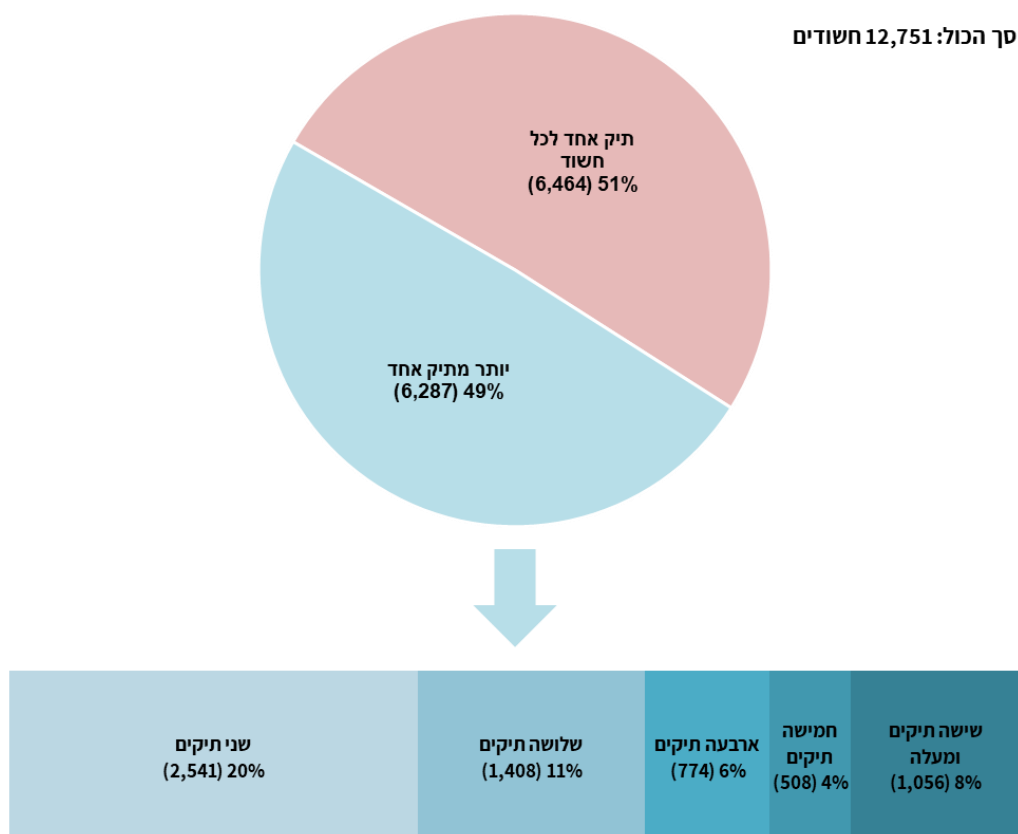
²⁵ משרד המשפטים, הנחיית פרקליט המדינה 1.1: [אי פתיחה בחקירה או סגירת תיק בעילת "נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/להעמדה לדין"](#), 2 בינואר 1994, עודכן: 2 בספטמבר 2019.

²⁶ עיבוד נתונים שהופקו באגף תכנון וארגון במשטרת ישראל והועברו בדוא"ל: גל יונה, רכזת לשכת השר לביטחון פנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 19 בנובמבר 2020.

הקודמים שנפתחו להם בגין עבירות אלימות כלפי בת זוגם בעשר השנים שקדמו לפתיחת התיק הנוכחי (מאז 2010).

תרשים 12: חשודים בעבירות אלימות כלפי בת זוגם לפי מספר תיקי האלימות הקודמים כלפי בת זוג, שנפתחו בעשר השנים שקדמו לפתיחת התיק הנוכחי, 2019

לכמעט מחצית
החשודים שנפתח
נגדם תיק בגין
עבירות אלימות כלפי
בנות זוגם, נפתח
לפחות תיק אחד נוסף
בגין עבירות אלימות
כלפי בת זוג בעשר
השנים שקדמו
לפתיחת התיק הנוכחי

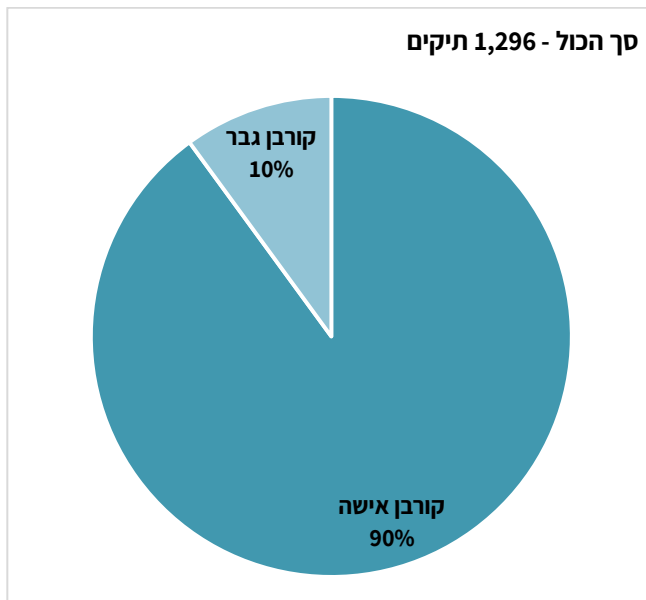
לכמעט מחצית (49%) מהחשודים בביצוע עבירות אלימות כלפי בנות זוגם, נפתח תיק נוסף בעשר השנים שקדמו לפתיחת התיק הנוכחי בגין אלימות כלפי בת זוג; ל-29% מהחשודים יש שלושה תיקים, או יותר, של אלימות כלפי בת זוג (כולל התיק הנוכחי); ל-18% יש ארבעה תיקים או יותר; ל-12% יש חמישה תיקים או יותר; ל-8% יש שישה תיקים או יותר.

4. הפרת צווי הגנה

מנתונים שהועברו למרכז המחקר והמידע של הכנסת בעבר אפשר ללמוד כי בשנת 2018 הוגשו לבתי המשפט לענייני משפחה קרוב ל-10,000 בקשות להוצאת צווי הגנה, או צווים למניעת הטרדה מאיימת, למניעת אלימות במשפחה. בידי הנהלת בתי המשפט לא היו נתונים על אישור

הבקשות להוצאת צווים, אך לפי הערכה שנמסרה לנו, נראה שיותר מ-90% מהבקשות אושרו.²⁷ להלן מוצגים נתוני המשטרה בדבר תיקים שנפתחו בגין הפרת צווי הגנה.

תרשים 13: הפרת צווי הגנה, לפי מגדר, 2018–2019²⁸

בכל שנה בשנים
2018 ו-2019 הוגשו
למשטרה קרוב ל-
600 תלונות על
הפרת צווים להגנה
על נשים מפני בן זוגן

מנתוני משטרת ישראל אפשר לראות כי בשנים 2018–2019 נפתחו, כ-1,300 תיקים בגין הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם בעקבות תלונת אחד מבני הזוג. ב-90% מהם הקורבן אישה וב-10% הקורבן גבר. מכאן, שהיו קרוב ל-600 תלונות על הפרת צווים להגנה על נשים מפני בן זוגן בכל שנה, וכמה עשרות תלונות על הפרת צווים שהוצאו להגנת גברים.

5. אלימות בין בני זוג בתקופת הקורונה

אלימות בתוך המשפחה, ובפרט אלימות כלפי נשים, נוטה להחמיר במצבי משבר ולחץ. בתקופת הקורונה, בניסיון לצמצם את התפשטות הנגיף, הושתו בישראל הגבלות תנועה שהביאו לשהייה ממושכת בבתיים, ללא יציאה למסגרות לימודים, עבודה או פנאי. ההשלכות הכלכליות, החברתיות והפסיכולוגיות של הגבלות אלו, בשילוב עם חוסר הוודאות וחשש מההשלכות הבריאותיות והאחרות של המשבר, עשויות להביא להתפרצות והתגברות של אלימות כלפי נשים.²⁹ נוכח זאת, בפרק זה מוצגים נתונים בדבר פניות לשירותי הרווחה בשל אלימות

²⁷ עדו אבגר, [אלימות במשפחה: הטיפול בגברים אלימים בישראל](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 20 בנובמבר 2019, עמ' 22–23.

²⁸ עיבוד נתונים שהופקו באגף תכנון וארגון במשטרת ישראל והועברו בדוא"ל: גל יונה, רכזת לשכת השר לביטחון פנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 27 באוקטובר 2020.

²⁹ OECD, [Women at the core of the fight against COVID-19 crisis](#), 1 April 2020; WHO, [COVID-19 and violence against women, What the health sector/system can do](#), 26 March 2020.

במשפחה, ותלונות שהוגשו למשטרה בשל אלימות בין בני זוג במהלך תקופת הקורונה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

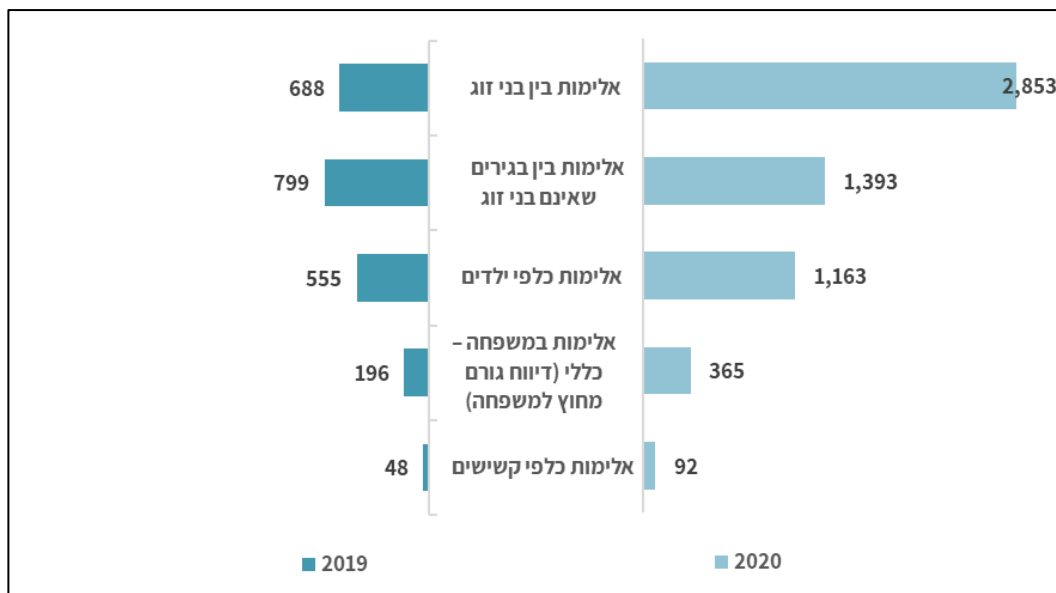
5.1 פניות לשירותי הרווחה³⁰

משרד הרווחה מפעיל מוקד מצוקה ארצי – קו 118 – המשמש קו חירום משותף לכל שירותי המשרד ומציע הכוונה וטיפול ראשוני במצוקה.³¹ בתרשים שלהלן מוצגים נתוני משרד הרווחה בדבר פניות בנושא אלימות במשפחה שהתקבלו במוקד 118 במהלך תקופת הקורונה (מרץ–ספטמבר 2020) ובתקופה המקבילה בשנת 2019.

מפברואר 2020 החלו לתעד את הפניות למוקד 118 על פי סרגל תיעוד חדש, שכולל הבחנה בין אירועי אלימות במשפחה ואירועי אלימות מחוץ למשפחה – הבחנה שלא התקיימה לפני כן. נוכח זאת, **נתוני 2019 המוצגים להלן עשויים לכלול גם אירועי אלימות מחוץ להקשר המשפחתי, ועל כן יש להתייחס אליהם כאל אומדנים בלבד**. בבדיקה מדגמית שנערכה על נתוני ספטמבר–אוקטובר 2020 אפשר לראות שמספר אירועי האלימות המדווחים למוקד, שאינם בהקשר משפחתי, אינו גבוה – כ-15% מהפניות למוקד היו בשל אירועי אלימות מחוץ למשפחה.³²

תרשים 14: פניות למוקד 118 בנושא אלימות במשפחה במהלך תקופת הקורונה (מרץ–ספטמבר 2020) ובתקופה המקבילה אשתקד (מרץ–ספטמבר 2019)

בתקופת הקורונה חלה עלייה ניכרת בפניות למוקד 118 בשל כל סוגי האלימות במשפחה. העלייה הגדולה ביותר הייתה במספר הפניות בנושא אלימות בין בני זוג, שעלה ביותר מפי-ארבעה

³⁰ איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער בקהילה, משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 2 בנובמבר 2020.

³¹ משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לרווחת הפרט והמשפחה: סיכום פעילות ונתונים לשנת 2018, הועבר בדוא"ל, 10 באוקטובר 2019.

³² אפרת איריס בן עוז, ממונה (מוקד רווחה טלפוני 118), משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 16 בנובמבר 2020, דוא"ל, 18 בנובמבר 2020.

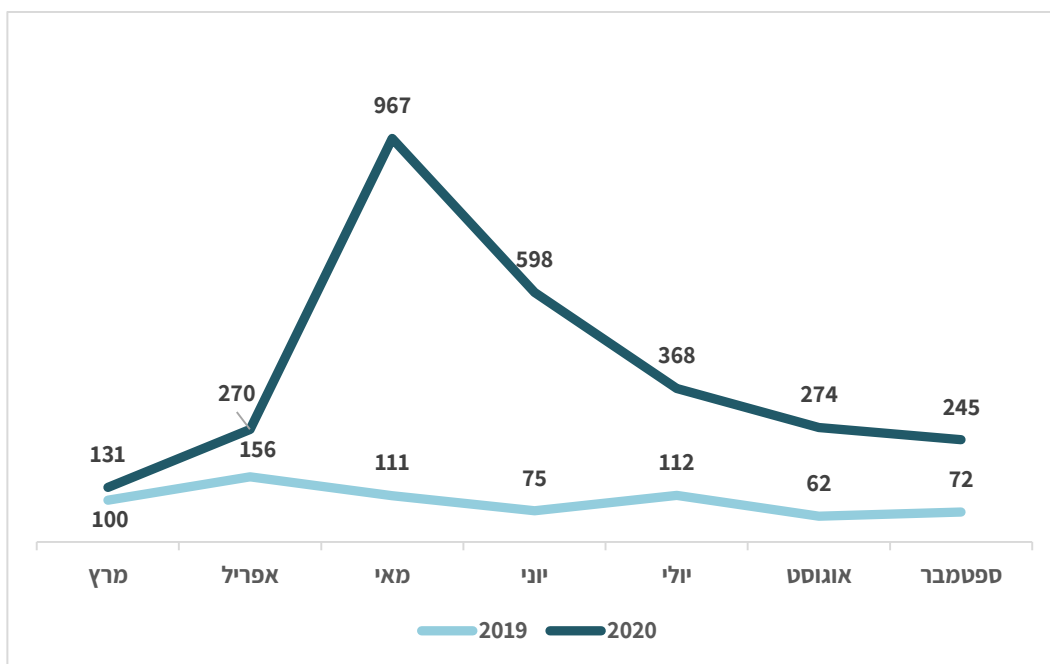
בתקופת הקורונה חלה אפוא עלייה ניכרת בפניות למוקד 118 בשל כל סוגי האלימות במשפחה. סך הפניות בנושא אלימות במשפחה בתקופת הקורונה היה יותר מכפול מאשר בתקופה המקבילה אשתקד (עלייה של 158%). העלייה הגדולה ביותר הייתה במספר הפניות בנושא אלימות בין בני זוג, שעלה ביותר מפי-ארבעה (עלייה של 315%).

בחודש אפריל 2020 – כלומר במהלך משבר הקורונה – החל לפעול מנגנון לפניות שקטות למוקד, שמאפשר לפנות אליו באמצעות הודעת טקסט במקום שיחת טלפון. **מאפריל ועד ספטמבר 2020 התקבלו באמצעות הקו השקט 225 פניות (והן כלולות בנתונים המוצגים לעיל).**

כמו כן, נפתח במסגרת המוקד קו ייעודי לסיוע לגברים אלימים ולגברים נפגעי אלימות. **בחודשים מאי-ספטמבר 2020 התקבלו בקו הגברים 30 פניות.**

להלן מוצגים מספרי הפניות למוקד 118 בכל חודש, בשל אלימות בין בני זוג במהלך הקורונה ובתקופת המקבילה אשתקד.

תרשים 15: מספר פניות חודשי למוקד 118 בנושא אלימות בין בני זוג במהלך תקופת הקורונה (מרץ-ספטמבר 2020) ובתקופה המקבילה אשתקד (מרץ-ספטמבר 2019)

בתחילת משבר הקורונה ניכרה עלייה חדה במספר הפניות החודשי בשל אלימות בין בני זוג; לאחר חודש מאי מספר הפניות פחת בהדרגה, אך נותר גבוה בהשוואה לנתוני השנה הקודמת

מהנתונים עולה כי בתחילת משבר הקורונה (מרץ-מאי 2020) ניכרה עליה במספר הפניות החודשי בשל אלימות בין בני זוג עד שיא של 967 פניות למוקד בחודש מאי. לאחר חודש מאי פחת בהדרגה מספר הפניות בשל אלימות בין בני זוג, אך הוא נותר גבוה בהשוואה לנתוני השנה הקודמת. ממשרד הרווחה נמסר כי סביר שהעלייה הניכרת במספר הפניות בחודשים מאי-יוני

2020 קשורה בקמפיין התקשורתי שנערך באותה תקופה להעלאת המודעות לקיומו של קו החירום.³³

מוקד 118 מיועד למתן מענה ראשוני ולהכוונה להמשך טיפול על ידי הגורם הרלוונטי. חלק ניכר מהטיפול בנושא האלימות במשפחה נעשה במרכזים לטיפול באלימות במשפחה הפועלים ברשויות המקומיות. בשלב זה אין בידי משרד הרווחה נתונים מלאים על הפניות למרכזים לטיפול באלימות במשפחה במהלך תקופת הקורונה, אך **בבדיקה מדגמית שנערכה במשרד נמצא כי ניכרת עלייה של 25%-30% במספר הפניות למרכזים במהלך תקופת הקורונה. העלייה הגדולה ביותר הייתה בהפניות שמקורן במשטרה.**³⁴

יצוין, כי המשטרה היא הגורם האחראי על חלק הארי של ההפניות למרכזים גם בימי שגרה: 42% מההפניות למרכזים בשנים 2018 ו-2019 היו של המשטרה.³⁵ לעלייה במספר ההפניות מהמשטרה למרכזי הטיפול באלימות במשפחה יש הלימה עם העלייה במספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין עבירות אלימות במשפחה באותה התקופה, כפי שמוצג להלן.

5.2 תיקי משטרה בשל אלימות במשפחה שנפתחו בחודשים מרץ-אוגוסט 2020³⁶

בחודשים מרץ-אוגוסט 2020, במהלך משבר הקורונה, נפתחו במשטרה כ-13,600 תיקים שבהם נרשמו עבירות אלימות בין בני זוג.

כאמור, בכל תיק משטרה עשויות להירשם כמה עבירות: ב-13,600 התיקים שנפתחו נכללות כ-21,000 עבירות: כ-14,300 עבירות אלימות וכ-6,700 עבירות אחרות, כפי הנראה עבירות נלוות לעבירות האלימות.

בתרשים שלהלן מוצג מספר התיקים שנפתחו במהלך משבר הקורונה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. נוסף על כך מוצג מספר עבירות האלימות שנרשמו באותם תיקים, בחלוקה לפי קבוצת עבירות.

³³ איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער בקהילה, משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 12 בנובמבר 2020; אפרת איריס בן עוז, ממונה (מוקד רווחה טלפוני 118), משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון 16 בנובמבר 2020.

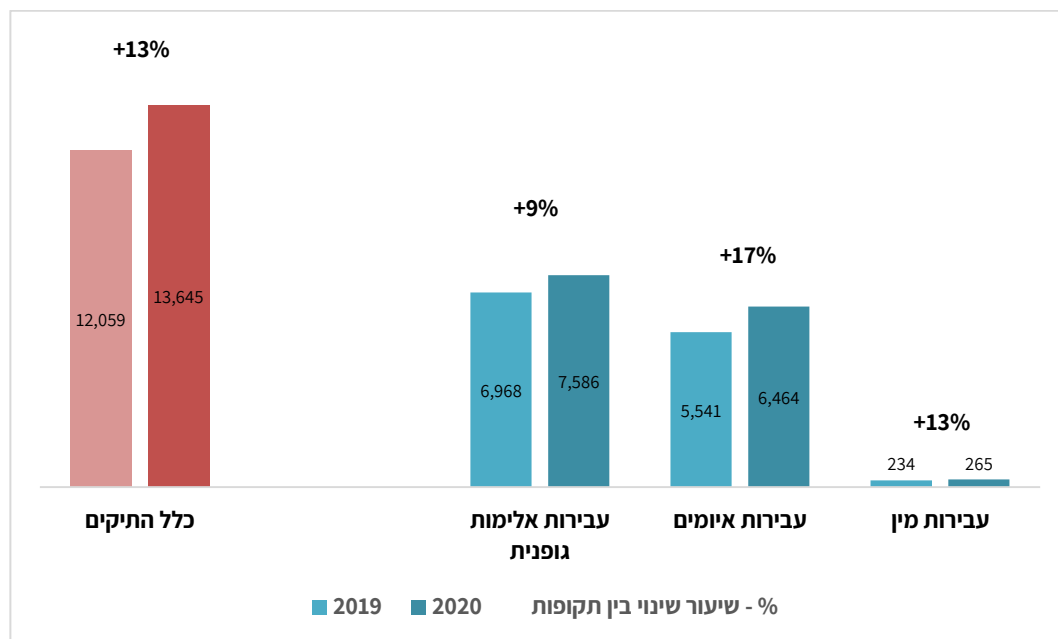
³⁴ איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער בקהילה, משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 2 בנובמבר 2020.

³⁵ שם; משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, השירות לרווחת הפרט והמשפחה: סיכום פעילות ונתונים לשנת 2018, הועבר בדוא"ל, 10 באוקטובר 2019.

³⁶ עיבוד נתונים שהופקו באגף תכנון וארגון במשטרת ישראל והועברו בדוא"ל: גל יונה, רכזת לשכת השר לביטחון פנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 27 באוקטובר 2020.

תרשים 16: תיקי עבירות אלימות בין בני זוג במהלך תקופת הקורונה (מרץ-אוגוסט 2020) ובתקופה המקבילה אשתקד (מרץ-אוגוסט 2019)*

בתקופת הקורונה
חלה עלייה של 13%
במספר התיקים
שנפתחו במשטרה
בגין עבירות אלימות
בין בני זוג

* בכל תיק משטרתי עשויות להירשם כמה עבירות

בתקופת הקורונה חלה עלייה של 13% במספר תיקי המשטרה שנפתחו בגין עבירות אלימות בין בני-זוג. במספר עבירות האלימות הגופנית שבתיקים אלה נרשמה עלייה של 9%; במספר עבירות האימים חלה עלייה של 17% ובמספר עבירות המין חלה עלייה של 13%.

העלייה במספר עבירות האלימות בין בני זוג בולטת במיוחד על רקע העובדה שכאמור לעיל בחמש השנים האחרונות חל גידול שנתי מתון בלבד במספר עבירות האלימות בין בני זוג, גידול שאינו חורג במידה ניכרת בשיעור גידול האוכלוסין באותן שנים.